

Čís. 2080.

Vlastník nemovitosti není povinen zachovati plot, jenž byl po levé straně od vchodu.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1922, Rv II 136/22.)

Žalovaný oplotil kdysi svou zahradu po levé i po pravé straně od vchodu, když pak žalobce vystavěl si na sousedním levém pozemku dům a zřídil zahradu, odstranil žalovaný část plotu, chránícího levou stranu jeho zahrady. Žalobce na znovuzřízení odstraněného plotu procesně soud prvního stolice vyhověl. Důvody: Nesporno, že odstraněná část plotu byla výhradním vlastnictvím žalovaného, takže se ohledně této ohrady nejedná o spoluvlastnictví, nýbrž, jak se zákon vyslovuje, o dělené vlastnictví. V takovém případě postihnú dle § 856 obč. zák. výhradního vlastníka ohrady všechny náklady udržování ohrady. Dle § 858 obč. zákona není výhradní majitel ohrady povinen, spadlý plot znovu zříditi, jen tenkrát, kdyby povstalým otvorem sousedovi škoda povstati mohla, musí plot znovu zříditi a udržovati. Avšak výpověďmi svědků jest prokázáno, že sporný plot nebyl ještě nikterak v tak špatném stavu, by jeho znovuzřízení bylo nutné. Svědci dosvědčili, že odstraněná část část plotu, o kterou jde, byla v téže stavu, v jakém jest dnes ještě stojící část plotu. Místním ohledáním bylo pak zjištěno, že tato ještě stojící část plotu jest v úplně zachovalém a dobře upotřebitelném stavu a není viděti na ní žádné poruchy. Tím jest prokázáno, že také odstraněný plot byl ještě v dobrém stavu a nevyžadoval prozatím oprav. Z toho vyplývá, že případu § 858 obč. zák. zde není a že jest nerozhodno, zdali povstalým otvorem mohla vzniknouti pro žalobce škoda, čili nic. Platí zde ustanovení § 856 obč. zák., dle něhož žalovaný jako výhradní vlastník sporné části plotu byl povinen plot ten udržovati svým nákladem v dobrém stavu. Nebyl tudíž žalovaný oprávněn, plot odstraniti, a nárok žalobcův na opětné postavení plotu a udržování jeho v dobrém stavu jest dle zákona oprávněn. Ustanovení § 858 poslední věta obč. zák., dle něhož každý vlastník jest povinen postarati se o nutnou ohradu svého pozemku po pravé straně od hlavního vchodu, vztahuje se při porovnání s ustanovením § 856 obč. zák. patrně jen na ty případy, kde dosud plotu nebylo a chce tím zákon stanoviti jen, že v takových případech každý majitel jest povinen ohraditi svůj majetek na pravé straně od hlavního vchodu. Kde však již dříve ohrada byla, musí zachována býti a výhradní její vlastník nese sám výlohy jejího udržování. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. Důvody: Ustanovení § 858 obč. zák. předpisuje, že vlastník domu zříditi musí plot po pravé straně hlavního vchodu; tím jest zároveň vyřčeno, že po stranách ostatních, tedy i po straně levé plot zřizovati nemusí. Ustanovení to bylo vydáno jednak z důvodů veřejného pořádku, jednak se zřetelem na zájmy a hospodářské potřeby sousedů. Postaví-li si tedy každý vlastník domu (zahrady) po své straně plot, jest před vybíháním zvířat ze sousedící zahrady a možnou škodou uchráněn a zároveň jsou náklady na zřízení a udržování plotů na všechny vlastníky zahrad stejnoměrně rozděleny. Aby pořádek ten byl i nadále v zájmu všech sousedů zachován, ukládá druhá věta § 858 obč. zák.

vlastníkům zahrad, aby ploty takové, staly-li se časem chatrnými nebo zbořily-li se, opatrovali. Zmíněné ustanovení mluví ovšem všeobecně o »zbořeném plotu« bez rozdílu, zda plot jest po pravé či po levé straně; než celé ustanovení § 858 obč. zák. má ráz zákonné služebnosti, nelze je proto vykládati způsobem rozšiřujícím; zákon může tudíž míti na mysli jen takový zbořený plot, který vlastník zahrady podle poslední věty § 858 obč. zák. zříditi a udržovati musí; to jest plot po pravé straně hlavního vchodu. Je-li tomu tak, není žalovaný v tomto případě povinen, plot po levé straně své zahrady zříditi a v dobrém stavu udržovati. Dle zákona k tomu povinen není a rovněž ne dle úmluvy, když jsoucnost takové smlouvy žalobcem ani tvrzena nebyla. Žalovaný zřídil si sice svého času ploty po levé i po pravé straně, avšak jen pro svou potřebu, neboť původně souseda vůbec neměl. Když časově později žalobce nabyl vlastnictví k sousedícímu pozemku, stal se sporný plot žalovaného zbytečným, neboť i žalobci jest uložena povinnost, po pravé straně své parcely plot znovu zříditi; vždyť žalovaný sporný plot, jak zmíněno, zřídil pro svou potřebu a nikoliv pro potřebu žalobcovu a nevzal také nikdy na sebe povinnost, plot ten udržovati a tedy vlastně ještě více dělati, než mu předpisuje právo sousedské. Že obě strany dobře věděly, že žalobce má po své straně plot zříditi a že sporný plot jest vlastně zbytečným, plyne jasně ze svědectví Marie M-ové, dle které žalovaný žalobci sporný plot ještě před válkou ke koupi nabízel, žalobce však prohlásil, že si to sám zastaví. I když nelze považovati prohlášení to pro svou neurčitost, obzvláště co do doby, kdy žalobce hranici zastaviti má, za závazek žalobcův, přece lze z této rozmluvy vyčísti, že obě strany byly téhož názoru, že žalovaný sporný plot udržovati nemusí. Přičilo by se i právnímu citu a legislativnímu důvodu zákona, náklady zřízení a udržování plotů stejnoměrně na všechny sousedy rozdělit, kdyby žalovaný musel na ploty nejen po pravé, nýbrž i po levé straně stojící poměrně značné náklady vynaložiti, kdežto žalobce vůbec výloh neměl, neboť po pravé jeho straně stojí sporný plot a po straně levé může po nastávajícím sousedovi žádati, aby zřídil plot po své pravé straně. Ani ustanovení § 856 obč. zák. nemá zde platnosti, neboť ustanovení to jest pouze důsledkem neobmezeného práva vlastnického, dle něhož vlastník může svůj pozemek se všech stran od pozemků sousedících oddělit; činí-li vlastník tak, musí ovšem náklady zřízení a udržování plotů, na jeho pozemku stojících, ze svého nésti (§ 856 obč. zák.) a nemůže po sousedovi žádati příspěvek. Neuplatňuje-li však vlastník tohoto práva a odstraní-li plot, kdysi ve vlastním zájmu postavený, odpadají také veškerá břemena, kdysi se zřízením a udržováním plotu spojená. Jen tenkrát nemůže žalovaný plot, na jeho pozemku se nalézající, odstraniti a takto se sprostiti povinnosti, plot v dobrém stavu udržovati, když mu zákon zřízení plotu nařizuje; povinnost ta jest mu však uložena jen v případě § 858 věta třetí obč. zák., že totiž po pravé straně plot zříditi a udržovati musí.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel, napadáje rozsudek odvolacího soudu z důvodu čís. 4 § 503 i. ř. s. namítá, že poslední věta § 858 obč. zák. má na mysli jen případy,

ve kterých zde dosud plotu nebylo, že sluší plot zachovati, byl-li již postaven, pak-li by mohla sousedovi povstati škoda, že žalobce byl by tudíž povinen, postarati se o uzavření a oddělení své zahrady jen, »kdyby toho bylo třeba«, a že v první větě § 858 obč. zák. se nečiní rozdíl, zda plot jest po pravé či levé straně hlavního vchodu. Dle skutkových zjištění prvního soudu byla odstraněná část plotu výhradním vlastnictvím žalovaného. Byl tudíž žalovaný dle § 362 obč. zák. oprávněn, jí volně nakládati, tedy ji i kdykoliv odstraniti, pokud volnost vlastnictví jeho nebyla zákonem anebo smlouvou omezena. Že žalovaný nebyl oprávněn, plot odstraniti, a že nárok žalobcův na opětné postavení plotu a udržování jeho v dobrém stavu jest oprávněn, dovozuje rozsudek prvního soudu jen z ustanovení § 858 obč. zák. Právně uznal odvolací soud, že ustanovení § 856 obč. zák. na tento případ nedopadá. Povinnost vlastníka, postarati se o potřebné uzavření jeho prostoru a oddělení od cizího prostoru, týče se dle § 858 třetí věta obč. zák. jen jedné, a to pravé strany jeho hlavního vchodu. Odstraněný plot byl však po levé straně domu žalovaného a na této straně, tedy po pravé straně domu žalobcova, zříditi a udržovati plot je žalobce povinen. Z toho již, že žalovaný, samozřejmě jen ve svém zájmu, zřídil oplocení nejen po pravé, nýbrž i po levé straně svého domu, nelze odvozovati, že žalovaný vzal na se stále břemeno, plot tento pro vždy udržovati v dobrém stavu. Žalobci jest se uzavřením a oddělením jeho prostoru po pravé straně domu jemu náležejícího, chrániti před škodou, jež by mu z opomenutí opatření toho mohla vzniknouti. Ustanovení první a druhé věty § 858 obč. zák., že výhradný držitel není povinován, svůj zbořený plot znovu postavit, že jen tehdy musí ho v dobrém stavu udržovati, mohla-li by následkem povstaleho v něm otvoru sousedu vzniknouti škoda, týče se v tomto případě jen plotu po levé straně domu, neboť třetí věta téhož § 858 obč. zák. mu potřebné uzavření a oddělení jeho prostoru od prostoru cizího po pravé straně domu ukládá. Povinnost udržovati plot po levé straně domu v dobrém stavu, když by nastalým v něm otvorem mohla sousedovi vzniknouti škoda, stíhá vlastníka jen, pokud dobrovolně jej nechává dále státi, poněvadž sousedu jeho ovšem nepřísluší právo, v cizím plotě samovolně a svémocně nějaké změny předsevzít. Že odstraněním sporného plotu vznikla možnost nějaké škody pro žalobce, nebylo pak nižšími soudy vůbec aniž zjištěno.

Čís. 2081.

Kdo poškozen byl činem trestným, může se domáhati na pachateli náhrady nákladů, jichž bylo vhodně vynaloženo ku vypátrání trestného činu. Náleží sem zejména odměna osobě třetí, jež k veřejnému vyzvání poškozeného přispěla mu k vypátrání pachatele.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1922, Rv II 163/22.)

Právoplatným trestným rozsudkem krajského soudu ze dne 14. prosince 1920 byl žalovaný uznán vinným, že ukradl s jinými spoluzloději žalující firmě věci v ceně 3100 K a že mimo to na sebe převedl věci, jež